

Tiedote tutkimuksesta

1. Tutkimusprojektin nimi tai aihe

Väitöstutkimus *"Turvallisen tilan anatomia"* tutkii fenomenologisen viitekehyksen, eli kokemuksellisuutta painottavan tieteenfilosofisen suuntauksen, ja etnografisten metodien, kuten tutkijan tekeminen havaintojen ja haastattelujen, kautta ihmisten kokemia pelon ja turvan tiloja. Helsingin päärautatieasema on tutkimuksen lähtöpiste, josta pelon ja turvan kokemusten tarkastelu laajenee muihin haastateltavien mainitsemiin paikkoihin, paikkojen kudelmaan. Koordinoivan tutkijan (Iris Anderssonin) kohdehavaintojen sekä kyselytutkimuksen ja haastattelujen avulla etsitään vastausta seuraaviin tutkimuskysymyksiin: Miten paikkojen kudelman turvan ja turvattomuuden kokemukset ovat muuttuneet tilan ja ajan ulottuvuudessa? Mistä elementeistä paikkojen kudelman turvalliset tilat rakentuvat?

2. Yleinen kuvaus tutkimusmenetelmästä

Tutkimus on etnografinen eli kuvaa ihmisten toimintaa heidän elinympäristössään. Tutkimuksen **A osa** sisältää koordinoivan tutkijan (Iris Anderssonin) tekemiä **havaintoja** valituista tutkimuspaikoista kirjoittaen, piirtäen, maalaten sekä valokuvaten. Havainnointi aloitetaan toukokuussa 2023.

Tutkimuksen **B osan** muodostaa kyselytutkimus ja haastattelut, joihin pyydetään vapaaehtoisia osallistujia. **Kyselytutkimus** tehdään Helsingin päärautatieaseman käyttäjien keskuudessa. Tutkimus jatkuu **haastatteluilla**. Haastateltavat kerätään kyselytutkimuksen kautta jatkohaastatteluista kinostuneiden joukosta. Vähintään kaksi kertaa toistettava avoin haastattelu mahdollistaa vapaan ja keskustelunomaisen kerronnan. Haastetut nauhoitetaan tai videoidaan. Tallenteen pohjalta haastattelut kirjoitetaan auki. Kyselytutkimus ja haastattelut sijoittuvat vuoteen 2024.

3. Tutkimuksen tarkoitus

Hauraassa maailmantilassa tutkimus tuo uutta ymmärrystä tilan ja turvan yhteydestä, tilan ja sen rakenteiden sosiaalisesta luonteesta, sekä rakennetussa ympäristössä koetun pelon ja turvan yksilöllisestä ja kollektiivisesta kokemisesta. Työ avaa uusia näkökulmia tilalliseen muistiimme, sillä historian kokemukset ovat vahvasti paikkasidonnaisia. Tutkimus palaa arkkitehtuurin peruskysymysten äärelle, jotka ovat läsnä jokapäiväisessä elämässämme ja kestäväen tulevaisuuden suunnittelussa.

Tutkimukseni avaa turvaan vaikuttavia tekijöitä rakenteellisten ja aineettomien elementtien sekä sosiaalistsuhteiden kautta. Turvallinen tila on tällä hetkellä ala- ja vaihtoehtokulttuurien käsite, sanallinen kuvaus toisarvoistavaa käytöstä estävistä säännöistä. Turvallinen tila voisi kuitenkin olla julistusta enemmän ja väitöstyölläni etsin konkretiaa sanojen tueksi.

Väitöstyö antaa arkkitehdeille ja muille alan ammattilaisille uusia ajatuksia ja ratkaisumalleja osaksi suunnittelutyötä. Mikä on suunnitelmiemme sosiaalinen ja yhteiskunnallinen merkitys? Millä elementeillä rakennamme turvaa? Väitöstyö on käsikirja turvallisen tilan anatomiaan.

4. Tutkimuksen rahoitus tai rahoittajat

Tutkimuksen olen aloitettu Aalto-yliopiston yliopisto-opettajan sijaisuuden aikana lukuvuonna 2022–2023. Tänä aikana työtä on tukenut myös Askon Säätiö. Jatkorahoitusta tutkimukselle haetaan.

5. Tutkittaville maksettava korvaus tai tieto siitä, ettei korvauksia makseta

Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta korvausta.

6. Osallistumisen vapaaehtoisuus

Tutkimuksen osassa A ei pystytä kysymään suostumusta tutkittavilta. Tutkimus tutkii ihmisten aitoa käyttäytymistä tilassa, mikä toteutuu vain, kun ihmiset eivät tiedä olevansa tutkittavina. Lisäksi esimerkiksi Helsingin päärautatieasemalla liikkuu sadoittain ihmisiä ja luvan kysyminen on mahdotonta.

Tutkimuksen osassa B tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista ja osallistumisesta voi kieltäytyä. Osallistuvalla on mahdollisuus keskeyttää osallistumisensa tai perua suostumuksensa, milloin tahansa tutkimuksen aikana ilmoittamatta syytä. Kieltäytymisestä ei aiheudu tutkittavalle kielteisiä seurauksia. Osallistumisen keskeyttämiseen mennessä kerättyä tutkimusaineistoa ja sen sisältämiä henkilötietoja voidaan kuitenkin hyödyntää tutkimuksessa.

7. Mahdolliset riskit ja niiden ennaltaehkäisy

Tutkimuksen osaan A kohdistuu yleiset julkisen tilan riskit. Julkisessa tilassa on aina häirinnän tai onnettomuuksien riski. Julkisissa tiloissa oleskelu ja tarkkailu keskeytetään, jos viranomaiset niin vaativat. Havainnointi ei itsessään aiheuta tutkittaville fyysistä tai henkistä vaaraa tai haittaa. Kaikki havainnoiden kerätty aineisto on anonyymiä eli yksittäistä henkilöä ei voida kohtuullisin keinoin tunnistaa kerätystä aineistosta.

Tutkimusosan B riskit kohdistuvat haastatteluihin. Haastatteluiden aikana keskustellaan haastateltavan turvan ja pelon kokemuksista suhteessa aikaan ja paikkaan. Painopisteenä on turva, mutta turvattomuus on yleensä helpommin sanoitettavissa. Pelkokokemuksista puhuminen saattaa nostaa mieleen raskaita muistoja ja tunteita, jopa traumoja, minkä myötä tutkimus saattaa aiheuttaa osallistujalle henkistä kuormaa.

Haastattelut ovat kuitenkin keskustelunomaisia ja rakenteeltaan avoimia, mikä edistää turvallisen ilmapiirin luontia. Haastatellut pseudonymisoidaan eli yksittäistä henkilöä ei voida tunnistaa aineistosta ilman lisätietoja. Haastattelujen teemat ryhmitellään eri luvuiksi ja niissä ilmenneet aihepiirit yhdistyvät muuhun tutkimustietoon ja ajankuvaan. Tarvittaessa haastateltavasta voidaan kertoa sukupuoli, syntymävuosi, etninen tausta tai ammatti, jos se oleellista henkilön tilakokemuksen kannalta.

Tutkimus tutkii turvan ja pelon kokemuksia ajassa ja tilassa, minkä myötä paikka- ja aika tiedot ovat olennaisia tutkimuksen kannalta ja siten läsnä lopullisessa aineistossa.

8. Viestintä tutkimushenkilöstön kanssa tutkimuksen aikana

Tutkimukseen liittyvistä kysymyksistä voi olla yhteydessä koordinoivaan tutkijaan (Iris Anderssoniin) ensisijaisesti sähköpostitse. Häneen voi olla myös yhteydessä, jos tutkittava haluaa tutustua valmiiseen väitöskirjaan.

Lisätietoja henkilötietojen käsittelystä koksien tutkimuksen B osaa eli haastatteluja saa tutkimuksen ”Tietosuojailmoituksesta”, joka julkaistaan vuoden 2024 aikana ennen haastattelujen aloitusta osoitteessa www.irisandersson.fi. ”Tietosuojailmoituksen” voi myös pyytää suoraan koordinoivalta tutkijalta (Iris Anderssonilta).

Iris Andersson
0440900210
iris.andersson@aalto.fi

9. Tutkimustilanteen kuvaus

Empiirinen havainto osuus (A) aloitetaan ennakoarvioinnin myönteisen lausunnon jälkeen. Myönteinen lausunto on saatu 21.5.2023. Ennako arvioinnin jälkeen koordinoiva tutkija (Iris Andersson) aloittaa aineistokeruun Helsingin päärautatieasemalla kirjoittamalla, piirtämällä, maalaamalla ja valokuvaamalla. Havainnointia rautatieasemalla tehdään intensiivisesti vuosina 2023–2024, mutta havainnointi jatkuu koko tutkimuksen ajan väitöstyön valmistumiseen asti. Pitkäkestoinen havainnointi on tärkeää, jotta turvan ja pelon kokemuksia voidaan tutkia suhteessa aikaan, yhteiskuntaan ja maailman tapahtumiin. Kenttätyöpäivät sijoittuvat ensisijaisesti kuun ensimmäiselle täydelle viikolle.

Havainnointijaksot Helsingin päärautatieasemalla vuosina 2023–2024

vko 22, 29.5 – 4.6.2023
vko 24, 12.6 – 18.6.2023
vko 36, 4.9 – 10.9.2023
vko 40, 2.10 – 8.10.2023
vko 45, 6.11 – 12.11.2023
vko 50, 4.12. – 10.12.2023
vko 2, 8.1. – 7.14.1.2024
vko 6, 5.2. – 11.2.2024
vko 10, 4.3. – 10.3.2024
vko 14, 1.4. – 7.4.2024
vko 19, 6.5 – 12.5.2024
vko 23, 3.6. – 9.6. 2024
vko 27, 1.7. – 7.7.2024
vko 32, 5.8. – 11.8.2024
vko 36, 2.9. – 8.9.2024
vko 41, 7.10. – 13.10.2024
vko 45, 4.11. – 10.11.2024
vko 49, 2.12. – 8.12.2024

Kohdehavaintoja muissa haastateltavien tarinoissa toistuvasti ilmenneissä pelon ja turvan paikoissa tehdään vuosina 2024–2026. Nämä paikat valikoituvat vasta tutkimuksen aikana. Päärautatieaseman ulkopuolisissa kohteissa havainnointijakson pituus on kaksi kuukautta.

Tutkimuksen osassa B lyhyen ja sähköisen kyselytutkimuksen täyttäminen vie osallistujalta aikaa noin viisitoista minuutta. Vähintään kahdesti toistettavat haastattelut ovat pituudeltaan noin tunnin eli osallistuminen vie tukittavalta noin kaksi tuntia. Haastattelut pidetään ensisijaisesti Aalto-yliopiston tiloissa.

Vakuutusturva: Aalto-yliopisto on vakuuttanut tutkittavat (rekisteröidyt) tutkimustilanteessa aiheutuneiden onnettomuuksien ja vahinkojen varalta (myös ulkomailla).

Tutkimuksesta vastaavan tutkijan allekirjoitus

A handwritten signature in black ink, reading "Iris Andersson". The signature is written in a cursive, flowing style.

Iris Andersson, 24.4.2023